

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

Historisch Museum Ede

Themanummer

Boeren Erfgoed

2003-4

COMBIMARKT

&

STUDIO EDE

VOORDEEL IN FOTO EN VIDEO

TEL. STUDIO EDE 0318 - 653363

Grotestraat 62, Ede tel. 0318-616414
Bellestein 21, Ede tel. 0318-614300
Stadspoort 10, Ede tel. 0318-652121
Hoofdstraat 24, V'daal tel. 0318-512689
Molenstraat 3, Rhenen tel. 0317-616866
PB 8170 6710 AD EDE

**FOTO
FILM
VIDEO
STUDIO**

Winkelcentrum Bellestein 21, 6714 DP Ede, tel.: 0318-640479

Contactlenzen / Oogmetingen / Oogdrukcontrole

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Autolakken

Draadmateriaal

Gereedschap

Verf

IJzerwaren

* Bezorgen gratis

Hout Board Triplex

Wandplaten Schroten

Wandweefsel

Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65 - 67 - EDE - TEL. (0318) 611 680

** Wij geven u een deskundig advies*

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede
31e jaargang nr 4 december 2003

Van het bestuur

De dagen korten. Het einde van het jaar 2003 komt weer snel in zicht. Een jaar dat in het teken is gesteld van de boerderij. Met de veranderingen in onze landelijke gebieden een goede keuze. Voor het jaarlijkse themanummer koos de redactie van De Zandloper de boerderij ook als onderwerp. Deze keuze is mede bepaald met het oog op het behoud van de gebouwen met hun landschappelijke en cultuurhistorische waarden voor de toekomst.

In het voorjaar van 2003 is op initiatief van de gemeentearchivaris een plan geboren om in samenwerking met de historische verenigingen van Ede, Bennekom en Lunteren een boekje samen te stellen over deze agrarische geschiedenis. Uw bestuur heeft dit initiatief ondersteund. Het resultaat dat door de samenwerkende verenigingen onder leiding van de gemeentearchivaris tot stand is gebracht, mag er zijn. Het 72 pagina's tellende boekje "Boeren Erfgoed" is als themanummer ingesloten in de Zandloper 2003-4, die echter slechts 4 pagina's telt. Voor de inhoud vragen wij uw warme belangstelling. Bestuurders en vrijwilligers zijn onontbeerlijk om een vereniging haar bestaansrecht te geven. Overweeg en neem een positief besluit.

Ieder jaar is er in het ledenbestand verloop door overlijden, verhuizing of om andere redenen. Het is een minimale taak dit verloop op te vangen door werving van nieuwe leden. Het boekje "Boeren Erfgoed" kunt u als geschenk aanbieden.

Bovendien zijn er redenen genoeg om een nieuw lid voor uw vereniging te werven!

Hebt u nog nagedacht over het tachtigjarige bestaan in september 2004. Uw suggesties voor de PR-stunt zijn nog steeds welkom. Een forse ledenaanwas is het antwoord op de bezuinigingen op de subsidie.

Tot slot wensen wij u allen vredige feestdagen toe en een vreugdevolle overstap naar 2004

DE ZANDLOPER is het orgaan van de Vereniging Oud Ede

- * Het dagelijks bestuur van de Vereniging Oud Ede bestaat uit de heren E. Lagerweij (voorzitter), J. van Raan (secretaris) en W. Kempe (penningmeester).
- * De contributie bedraagt € 9,50 per jaar, te voldoen door storting op giro 353.42.68 van penningmeester Vereniging Oud Ede te Ede.
- * Het Historisch Museum Ede (Museumplein 7, 6711 NA Ede, tel. (0318) 61 95 54) is open 's middags van twee tot vijf uur, op zondagen tot vier uur. Op maandagen is het museum voor het publiek gesloten.
- * Conservator van het museum is drs. D.-J. List.
- * De redactie van De Zandloper bestaat uit de heren drs. D.-J. List, F.G. van Oort, H. van Scherrenburg en mevrouw R. Tieben (eindredacteur).
- * Adres voor vereniging, museum en orgaan: Museumplein 7, 6711 NA Ede, Tel. (0318) 61 95 54.
- * Fax (0318) 65 33 89, E-mail: hismuseumede@hetnet.nl, Internet: www.historischmuseumede.nl
- * Productie van het blad: Drukkerij Frouws te Ede. ISSN 1384-7090

Internet

Ook het Historisch Museum Ede gaat met zijn tijd mee. Met ingang van 1 januari 2004 is de internetsite van het museum te bezoeken. Op deze site kunt u vinden wat het museum bewaart, zoekt en exposeert. Naar wens kan ook informatie over de Vereniging Oude Ede en het blad 'De Zandloper' worden ingewonnen. Het adres is: www.historischmuseumede.nl. De tekst en illustraties geven informatie over de geschiedenis van Ede en kunnen bijdragen aan het schrijven van een scriptie. Natuurlijk hopen wij dat de bezoekers van de site worden gemotiveerd eveneens het museum te gaan bezoeken.

Oproep nieuwe bestuursleden

Op de komende jaarvergadering in maart 2004 treden 4 bestuursleden af die volgens de statuten geen recht meer hebben om herkozen te worden. Ze hebben namelijk hun maximum bestuurstermijn erop zitten. Het zal een hele klus worden om opvolgers te vinden. Het bestuur is daarom alvast op zoek naar leden die zich in willen zetten voor het museum en onze vereniging en zich kandidaat voor een bestuursfunctie willen stellen. Het gaat overigens niet om functies van voorzitter, secretaris of penningmeester, die meestal wat meer tijd vergen. Het is een prettige manier om kennis te maken met het besturen van een museum en vereniging. Een maal per twee maanden wordt er 's avonds vergaderd, waarbij ook de conservator aanwezig is. De vergaderingen verlopen in goede harmonie en worden strak geleid door onze voorzitter, wat onder meer betekent dat het zelden later wordt dan 22.30 uur. Speciale vakkennis is niet vereist, wel een actieve instelling.

Wilt u zich kandidaat stellen of eerst nog wat meer willen weten, neem dan contact op met de voorzitter Bert Lagerweij (tel 0318-611275) of secretaris Jos van Raan (0318-413593)

Oprichting nieuwe werkgroepen

Het bestuur heeft het voornemen om twee nieuwe werkgroepen op te richten en zoekt hiervoor leden die in deze werkgroepen plaats willen nemen. In grote lijnen willen we hierbij informatie geven over de werkzaamheden.

1. Werkgroep Monumenten

Ede bezit net als andere steden een groot aantal monumenten, markante gebouwen, interessante huizen (met een verhaal), landhuizen, oude boerderijen en nog veel meer interessante objecten. Helaas is dit niet zo bekend bij de inwoners. En daar wil het bestuur verandering in gaan aanbrengen.

Wat worden de taken van deze werkgroep?

In het algemeen verdiept de werkgroep zich in de monumenten (dus in ruimste zin) van Ede. Welke objecten staan op de Monumentenlijst (en waarom) en welke interessante objecten staan (nog) niet op deze lijst en waarom niet. Deze werkgroep wordt hierdoor op het gebied van monumenten de "kennisbank" van onze vereniging.

Verder maakt de werkgroep een selectie: Welk gebouw of landgoed (of eigenlijk alles wat slaat op "Oud Ede") is boeiend en wat valt er over te vertellen.

Vervolgens stelt de werkgroep een brochure of boekje samen, waarmee geïnteresseerden een rondwandeling of fietstocht door Ede kunnen maken langs de door de werkgroep geko-

zen objecten en waarmee de publicatie de nodige toelichting verschaft.

Ook verzorgt de werkgroep excursies voor geïnteresseerden die zich graag laten begeleiden langs een dergelijke route.

Ter onderscheiding van de Werkgroep Geschiedenis, die zich bezig houdt met onderzoek, beschrijving en publicatie - meestal - in de Zandloper, gaat de nieuwe werkgroep zich dus actief bezighouden met bestaande informatie.

Wie heeft een beetje vrije tijd en een hoop enthousiasme voor Oud Ede en wil in deze werkgroep plaatsnemen? Neem dan contact op met Jos van Raan – tel 0318-413593 of via e-mail: hismuseumede@hetnet.nl

2. Werkgroep Museum

Doel van deze werkgroep is het actief bijstaan van de conservator bij:

- Specifiek onderzoek naar en verzamelen van informatie over een onderwerp voor een tentoonstelling, bijvoorbeeld via internet;
- Hulp bij de keuze, het opzetten en inrichten van tentoonstellingen;
- Hulp bij het onderzoek naar de aanschaf voor de vaste collectie.

Deze werkgroep komt regelmatig bij elkaar onder leiding van de conservator en zet de activiteiten projectmatig op.

Ook hier geldt, dat het bestuur actieve leden zoekt met vrije tijd en een grote dosis enthousiasme. Wie dit wat lijkt, kan contact opnemen met de conservator Dirk-Jan List (tel 0318 619554 of via e-mail: hismuseumede@hetnet.nl)

Museumnieuws

De Mode op de Hak genomen (1750-1950)

Twee eeuwen mode in karikatuur

door Drs Dirk-Jan List

Van 17 maart tot en met 9 mei 2004 organiseert het Historisch Museum Ede een unieke tentoonstelling over de mode in de periode 1750-1950, weergegeven in spotprenten. Deze prenten komen uit de privé-collectie van ondergetekende.

De spotprent is het medium bij uitstek om een kritische noot te plaatsen bij eigentijdse gebeurtenissen. Uit de bewaard gebleven kleding en foto's blijkt dat de vrouwen van vroeger zich graag vertoonden in de laatste mode, hoe onpraktisch die ook was. Het commentaar van hun tijdgenoten was niet mis. Dit is niet verwonderlijk. De critici waren immers hoofdzakelijk mannen. Maar niet alle mannen waren zo kritisch! De eerste couturiers waren eveneens mannen. En de dandy's van weleer deden niet onder voor hun vrouwelijke tegenhangers.

De spotprenten tonen zonder pardon welke gevaren en ongemakken de modieuze mannen en vrouwen moesten trotseren. Soms zijn spotprenten rijkelijk overdreven, maar vaak geven zij een situatie accuraat weer. Het met de voet in de hoepels van een hoepelrok blijven steken en vervolgens vallen was een reëel gevaar. Uit eigentijdse berichten blijkt dat menig vrouw de mode van de hoepelrok met de dood heeft moeten bekopen.

Mannen gingen vaak minder buitensporig gekleed. Maar ook hun hoog gekapte pruiken bleven niet verschoond van kritiek. En wat te denken van mannen met strakke korsetten en valse kuiten. Ach, tegenwoordig zijn er mannen die borstpartij, bovenarmen en kuiten kunstmatig laten vergroten door de plastische chirurg. Wat is komischer?

De verschillende modes gaan zich in de achttiende en negentiende eeuw steeds sneller afwisselen. Tijd om tot rust te komen is er niet echt. Wijde hoepelrokken worden vervangen door dik opgevulde bilpartijen en nauwe strompelrokken. De taille schuift op en neer tussen boezem en heupen. De hoogte van de rokzoom is even wispelturig.

Wie zijn beter af? De vrouwen van nu of juist die van vroeger? Nu draagt de vrouw geen korset meer, maar zij moet wel lijnen en sporten om aan het schoonheidsideaal te kunnen voldoen. In de negentiende eeuw moest de vrouw juist mollig zijn en droeg zij kussentjes op de boezem, buik en billen. Geen enge operaties, maar 's avonds gewoon alles op de stoel naast het bed leggen!

Wanneer over een grote periode spotprenten worden vergeleken vallen bepaalde dingen op. Waarom wordt tegenwoordig zelden de mode bekritiseerd? En waarom moest de negentien-

de-eeuwse crinoline (hoepelrok) het ontgelden, terwijl de onpraktischere tournure (opgevuld zitvlak) uit de jaren daarna veel minder werd bekritiseerd? Was men al aan te grote excessen gewend? Of is het gewoon een feit dat over een wijde hoepelrok leukere grapjes zijn te verzinnen dan over een uitstulping op het zitvlak.

Tegenwoordig wordt een nieuwe mode bijna altijd getoetst op het praktische nut. Zowel mannen als vrouwen hebben het druk en moeten zich snel kunnen bewegen. Alleen op een romantisch bruiloftsfeest verschijnt zo nu en dan een hoepelrok. Toch worden ook nu ongemakkelijke modes als miniroken hoge naaldhak door grote groepen vrouwen klakkeloos gevolgd.

Activiteiten

Wilt u via uw e-mailadres op de hoogte gehouden worden van de activiteiten van het Historisch Museum en de Vereniging Oud Ede, zend dan een mailtje (met uw e-mailadres) naar hismuseumede@hetnet.nl (met trefwoord "informatie VOE")

U krijgt dan de persberichten en informatie over alle activiteiten van onze vereniging per mail regelmatig thuisgestuurd.

een winkel
vol (cadeau-)
ideeën voor
binnen en
buiten

Geels

E D E

Grotestraat 111, Ede Tel.:0318 61 92 92
geels@geelsede.nl www.geels-edede.nl

voor een
volledige
impressie
bezoek
onze
internet
site

Fahrenheitstraat 24
Postbus 262
6710 BG Ede
Tel. : (0318) 624 523
Fax: (0318) 625 161

- 24 uurs glasservice
- Onderhoudsschilderwerk
- Nieuwbouw
- Utiliteitsbouw
- Isolatieglas
- Voorzetramen
- Rolluiken
- Zonweringen enz.

Wordt lid van Vereniging Oud Ede.

Oud Ede houdt
de geschiedenis levend.

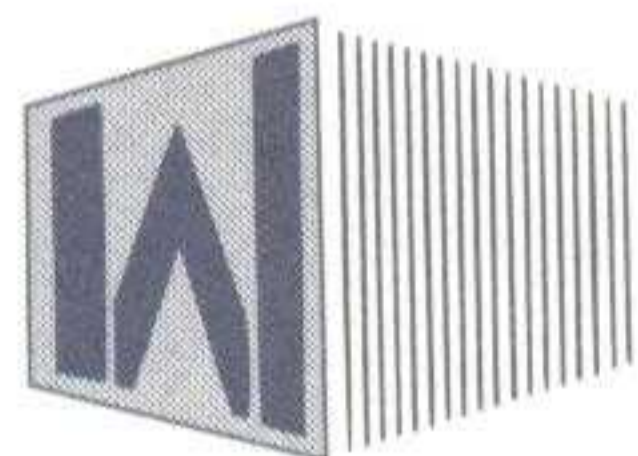
Periodieken, handelsdrukwerk,
brochures en folders
met vakmanschap vervaardigd bij:

DRUKKERIJ FROUWS EDE BV

Fahrenheitstraat 26, 6716 BR Ede, tel. (0318) 642 111, fax 642 757

**AANNEMERSBEDRIJF
WILLEMSSEN & ELBERTSEN EDE**

**NIEUWBOUW
VERBOUW EN ONDERHOUD**

Dwarsweg 10 - 6716 BJ Ede - Tel. (0318) 63 72 50 - Fax (0318) 63 97 62

U ZOEKT.....

HARKES

TUIN- EN KAMERPLANTEN CENTRUM
KLINKENBERGERWEG 29 EDE
TEL. 0318-612694

- POTTERIE VOOR KAMER EN TUIN
- MESTSTOFFEN - GRONDSOORTEN
- TUINPLANTEN - BLOEMBOLLEN
- ALLES VOOR DE VIJVER
- GRASZODEN
- NATUURSTEEN
- TUINHOUT
- TUINGEREEDSCHAP
- KAMERPLANTEN
- SNIJBLOEMEN